

Talande Word – tillägg till Microsoft Word

Talande Word är ett tillägg för talsyntesfunktioner i Microsoft Word.

Syftet med Talande Word är att kunna utnyttja talsyntes i det dagliga arbetet med Word. Målgruppen är i första hand personer med läs- och skrivsvårigheter samt synskadade, men anpassningen kan även användas i pedagogiskt syfte samt för att underlätta läsning och inmatning generellt.

Talande Word består av en särskild mall som installeras med medföljande installationsprogram.

Anpassningen kräver en komplett installation av Microsoft Word 97, 2000, XP eller 2003. För att kunna utnyttja talsyntesfunktionerna måste även talsyntesmotor och svenska uttalsregler finnas installerade. Talande Word stöder språken svenska och engelska av Infovox 230/330 och Infovox Desktop 1.0-1.3, 2.0 – 2.1 samt version 1.5.4 av Macaw från Voxit AB. Även engelska språket av Microsofts talsyntes Sam, version 3, 4 och 5 stöds. I senare versioner kan flera talsyntesmotorer och flera språk komma att stödjas.

För att kunna växla mellan svenska och engelska måste även engelska språkregler finnas installerade.

Installation

Talande Word kräver att en komplett installation av Microsoft Word 97, 2000 eller XP finns installerad på datorn. Anpassningen installeras därefter med medföljande installationsprogram (Install.exe i mappen Install). Installationen sparar grundinställningar i registret.

Installationsprogrammet körs från diskett eller cd-skiva. Verktygsfältet för talfunktionerna läggs till när Word startas nästa gång. Ändringar i grundinställningarna görs med menyvalet Verktyg | Talsyntes. Ändringar kan även göras med tangentkombinationen Ctrl+ Skift+*.

Vid installationen sker följande:

Mallfilen Tword kopieras till mappen Start eller StartUp, en undermapp till Office-mappen (normalt mappen C:\Program\Microsoft Office\Office).

Tips!

Om Talande Word tillfälligt behöver sättas ur funktion kan filen Tword.dot i denna mapp tillfälligt ges ett annat filsuffix. Om filsuffixet är ett annat än ".dot", kommer inte Word att ladda den filen vid start.

För att åter aktivera Talande Word, ändras filsuffixet tillbaka till ".dot".

Funktioner

Ett antal funktioner har tillskapats för hantering av talsyntes.

		<u>Kortkommando</u>	
	Tal på	Kopplar på talsyntesen	Ctrl+F10
	Tal av	Stänger av talsyntesen	Ctrl+Skift+F10
	Prata ord vänster	Läser ordet till vänster om markören	F2
	Prata markering	Läser markerad text	F4
	Prata till markör	Läser all text före markören	F5
	Prata ett ord	Läser enbart ordet efter markören	F6
	Prata mening	Läser text mellan skiljetecken	F8
	Prata stycke	Läser all text i aktuellt stycke	F9
	Prata allt	Läser all text i aktuellt dokument	F11
	Prata framåt	Läser hela texten ord för ord	Skift+F12
	Paus	Pauserar/startar talet.	Pause
	Avbryt talet	Avbryter pågående tal	Escape
	Svenska	Aktiverar svensk talsyntes och lexikon	Ctrl+Skift+S
	Engelska	Aktiverar engelsk talsyntes och lexikon	Ctrl+Skift+E

Den flagga som uppträder tydligt indikerar aktivt språk. Om Talande Word är inställt för att automatiskt detektera språk, är knapparna med flagga inte användbar.

Tangenten F3 hanterar Autotext, tangenten F7, startar stavningskontrollen och tangenten F12 används för att spara varför dessa lämnas orörda.

Funktionerna bygger på att Telia Promotors talsyntes Infovox 230/330, Babel Infovox Desktop eller Macaw från Voxit AB finns installerad på datorn. Talande Word fungerar även med version 5.0 av Microsoft talsyntes Sam, som medföljer Windows XP. Word utnyttjar talsyntesen genom ActiveX-kontrollen TextSpeaker från Specialpedagogiska Institutet.

När talsyntes är aktiv ser verktygsraden ut så här (knappen som aktiverar talsyntes är då inaktiv)

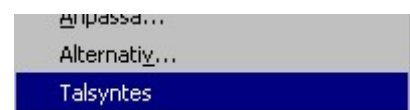
Om talsyntesen inaktiveras är endast en knapp aktiv - den knapp som aktiverar talsyntesen.

Inställningar

Egna justeringar av vissa inställningar kan göras.

I verktygsmenyn finns alternativet Talsyntes. När detta val aktiveras, visas följande inställningsdialog:

Knappen **Tangenter** visar en lista över aktuella kortkommandon:

Fildatum gäller mallfilen TWord.dot.

Knappen **OK** sparar valda inställningar. **Avbryt** stänger dialogen utan att spara gjorda inställningar.

Om valet "**Fråga inte om ändrade filer ska sparas**" är markerat, får man inga varningar om aktuell fil inte är sparad. Använd detta val med försiktighet och endast när det är oviktigt om filer sparas.

Textfärg för **Prata framåt** visar inställningar för färg på den förstorade texten.

Textfärgen i funktionen "Prata framåt" väljs med de färgade knapparna.

Aktiv anger att talsyntesen är aktiv. **Knappar** anger att verktygsknappar för talfunktionerna är synliga. **Avbryt** aktiveras om man vill att pågående tal ska avbrytas när nya ord skrivs.

Prata mening, **Prata ord** resp. **Prata bokstav** pratar automatiskt efter skiljetecken, efter mellanslag resp. efter varje skriven bokstav.

Nyare versioner av Word byter automatiskt stavningslexikon när man skriver text på ett språk som finns installerat. **Autospråk** anger att talsyntesens språk automatiskt ska följa det språk som Word detekterar. Funktionen kräver att talsyntesspråket finns installerat. För Word 97 är detta val ej möjligt.

Knappar med ikoner ger information om aktuell talsyntes.

Observera att talfördröjningen endast gäller funktionen "Prata framåt" och anger läshastigheten. Volymen anger talets volym.

Tangentbordskommandon

Kortkommandon (Tab flyttar mellan)	
Placera markören i fältet och tangentkombination du vill använda	
Tal På	Cl
Tal Av	Ski
Prata Ord	
Prata Markering	
Prata Till Markör	
Prata Nästa Ord	
Prata Mening	
Prata Stycke	
Prata Allt	
Prata Framåt	Ski
Svenska	Ctrl+G

Microsoft har kopplat ett stort antal tangentbordskommandon till redan befintliga funktioner i Word. Det är svårt att hitta ett logiskt system av ytterligare tangentbordskommandon. Ett försök har gjorts för de speciella funktionerna i Talande Word.

Dessa kommandon kan ändras genom att placera markören i resp. fält och därefter trycka på den tangentkombination man vill använda. Om kombinationen redan används av Talande Word ges ett felmeddelande. För en tangentkombination som Word använder, visas ingen varning.

Dessutom finns följande **icke-redigerbara** kommandon finns förinställda i Talande Word:

Kommandot **Pause** (Pause-tangenten) som avbryter talet tillfälligt. Talet fortsätter vid nästa tryckning.

Kommandot **Escape**, som avbryter talet och tömmer talbufferten.

Avinstallation

Avsluta Word och radera manuellt filen Tword.dot i Office "Start-mapp", normalt i C:\Program\Microsoft Office\Office\Start.

Hjälpfilen till Talande Word heter TWord.hlp och kopieras vid installationen till mappen Help, som är en undermapp till Windows. Även den bör man då radera manuellt.

Pratkommandon

Kommandot "Prata framåt" är ett känsligt kommando eftersom textformatet på skärmen ändras tillfälligt. Om man klickar i texten eller redigerar under tiden kommandot körs, kan Word få problem med att återställa textformatet.

Jaws

Jaws 3.0 och 3.2 kan inte känna skillnad mellan vissa windowsobjekt som skapats i Word med Visual Basic. Eftersom Talande Word är byggt på detta sätt, kan Jaws inte alltid berätta vilken typ av objekt (radioknapp, kryssruta, knapp etc.) som visas i inställningsdialogen.

Profet

Tangentbordskommandon för talsyntesfunktionerna i Talande Words grundinställning fungerar inte tillsammans med Profet, eftersom båda använder sig av funktionstangenterna. Om man vill använda Profet bör tangentbordskommandon för talet först ändras.

Support

Inget ansvar tas av tillverkaren och ingen garanti lämnas för hur en befintlig Wordinstallation kan påverkas av anpassningen. Ej heller kan garantier för funktioner tillsammans med andra Word-tillägg lämnas.

Funktioner kan, i nya versioner av Talande Word ändras utan förvarning. Vissa versioner av Talande Word kan vara tidsbegränsade testversioner.

Uppdaterad information kommer att finnas på **www.xon.se**

Tips och synpunkter på funktioner och/eller grundinställningar kan meddelas till:

Ivar Edlund

X-on DATA

Epost: ivar.edlund@xon.se

Tel: 070-620 20 96